Pretsch Fr. 2.00 23. annada, numer 13

GA 7007 Cuira Glindesdi, ils 21 da schaner 2019

Fögl Ladin
GASETTA ROMONTSCHA
CASA PATERNA/LA PÙNT
LA VOUSCH DA SURMEIR

südostschweiz

LA QUOTIDIANA

Redacziun: Via Sommerau 32, 7007 Cuira, tel. 081 255 57 10, redacziun@laquotidiana.ch

Il prinzipal è il ruaus

Cumpassiun n'è betg la dretga soluziun per ils animals selvadis e pavlar n'è nagina opziun.

8

Cun «Favogn Surses» a far la festa

A Surses mancan localitads per la giuventetgna, il Quadrin fiss stà in lieu adattà.

9

«Segir nagin tema»

■ (anr/gns) Tar l'apero da Bumaun da la pld grischuna en il chastè da Rehanau èn er las elcziuns naziunalas 2019 stadas in tema. Giast dals liberals da noss chantun è stada *Petra Gössi*, la presidenta svizra da la pld. Ella ha ditg che la finamira da la pld naziunala saja da daventar en il parlament a Berna ina pli gronda fracziun che la ps. *Bruno W. Claus*, il president da la pld grischuna, el ha punctuà ch'ina colliaziun da glistas cun la pps ed er cun la ps tar las elcziuns dal cussegl naziunal en il mais d'october na saja per la pld chantunala segir nagin tema. Omaduas partidas tschertgan in partenari per segirar lur sezs en il cussegl naziunal.

➢ PAGINA 2

Ideas genialas e futuristicas

■ **(anr/sr) «Be a Genius» ei la concurrenza per persunas giuvnas tochen 30 onns ch'ei vegnida lantschada a caschun dalla EX18 a Mustér.** Il venderdis sera ein ils participonts vegni undrai ella sala Kaiser dalla claustra a Mustér. Endisch dils 17 projects inoltrai ein vegni rangai en duas categorias. Sco victur ha *Noah Fetz* da Domat astgau turnar a casa. Quei grazia a sia «BZS App», ina app adattada pils scolars dil Center da formaziun Surselva per controlla da notas, urari ed auter. Aschi geniala sco sempla para l'idea da *Flurin Jacomet* e *Maurus Fry*. Ils secund plazzai han presentau lur visiun da midar igl anteriur spital dil militar – che s'auda alla claustra – en in Center da datas Mustér.

➢ PAGINA 5

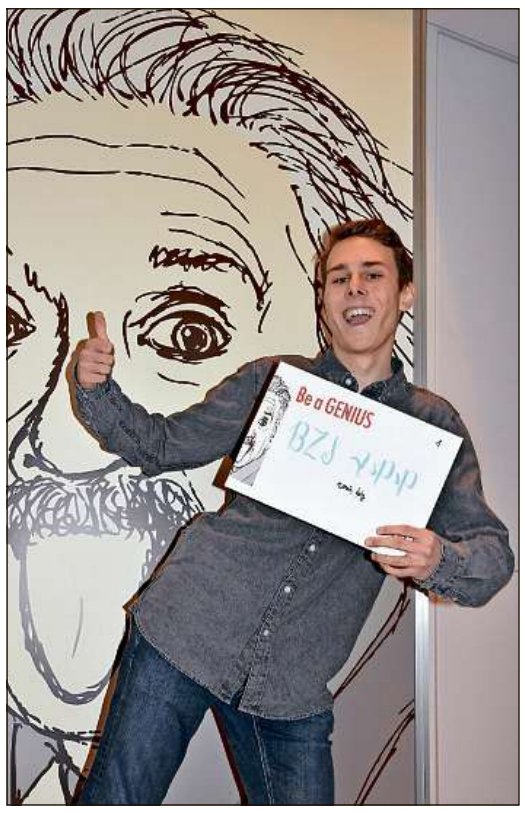

Noah Fetz da Domat ha gudignau l'emprema concurrenza da «Be a Genius» cun sia app per la scola.

FOTO S. ROTHMUND

Radunanza dal District da musica I

■ (anr/bcs) D'incuort ha gnü lö a Zernez la radunanza da delegats dal District da musica I. Quel es ün da quatter districts in Grischun e dombra 26 societats da musica. A quel fan part las regiuns Engiadina, Samignun, Val Müstair, Puschlav e Bergiaglia. A la radunanza a Zernez es stat ün tema important la scolaziun da dirigents e giuvens musicants. Sco cha'l president dal district I *Jachen Kienz* ha dit as lessa metter grond pais sülla scolaziun per dispuoner in avegnir da buns dirigents e buns musicants. Ün chomp da musica da duos dis in möd fich intensiv cun *Roman Caduff* es gnü realisà dal 2018 ed ha gnü grond success. Las tractandas ordinarias sun gnüdas approvadas cun unanimità.

➢ PAGINA 7

9 771424 749004 10004

Servetsch d'abunents e da distribuziun: tel. 0844 226 226 mail: abo@somedia.ch

100 onns electricitad a Lumbrein

Fiasta pil giubileum da 100 onns electricitad a Lumbrein

DA SUSI ROTHMUND / ANR

■ **La Societad Ovra electrica Lumbrein ha envidau la sonda sera la populaziun alla fiasta centenara. Exact sil di avon 100 onns – numnadamein ils 19-01-1919 – han las empremas glischs electricas illuminau las stivas a Lumbrein.** Il cusseglier guvernativ *Marcus Caduff* ei staus igl oratur festiv ella sala dalla scola a Lumbrein ed ha purtau ils salids ed igl engraziament dalla regenza. Sco el ha puntuau ein ils da Lumbrein stai piuniers el Grischun: «L'electricitad ha revoluziunau nossa veta e midau quella dil taliter.» Grazia all'electricitad hagi quei dau novas professiuns, novas clamadas ed autras seigien svanidas. La veta seigi vegnida simplificada. Sco *Duri Blumenthal*, il president communal dalla Lumnezia, ha era Caduff cumparegliau l'electrificaziun culla digitalisaziun che vegni medemamein a revoluziunar nossa veta. A Lumbrein ein in tschuat hosps da Lumbrein, Vrin e dall'entira Lumnezia serimnai la sonda sera per visitar l'exposiziun «midadas/Wandel» ella Casa d'Angel e silsuenter festivar en sala. A moda cumpetenta e divertenta ha *Clau Solèr* presentau la historia dall'Ovra electrica Lumbrein ch'el ha resumau en siu cudisch «Werk-Electric 1919–2019». El ha retschercau e zavrau manedel els archivs e presenta el cudisch ina survesta fundada dils tiarms dalla Societad Ovra electrica Lumbrein.

Anton Capaul e Clau Solèr (da sen.) han presentau il cudisch «Werk-Electric 1919–2019» a caschun dalla fiasta da 100 onns dalla SOEL.

FOTO S. ROTHMUND

➢ PAGINA 4

Nagina examinaziun

■ (anr/ac) La regenza grischuna na vesa betg la necessitad dad examinar l'entir causal penal dal chantun e fa attent a l'examinaziun succedida en connex cun la revisiun da la procedura penala federala l'onn 2011. Quai scriva la regenza en ina resposta sin ina incumbensa dal deputà *Reto Crameri* (pcd, Alvagni). Sulet tar las multas disciplinaras signalisescha la regenza prontadad da schlargiar il catalog sche la pussaivladad sa dat. Autras pretensiuns da l'incumbensa Crameri renviescha la regenza per plirs motivs.

➢ PAGINA 2

Fotos da la natüra expostas a Sent

■ (anr/bcs) D'incuort ha gnü lö la vernissascha d'ün'exposiziun da fotografias da *Stephan Husen* illa Grotta da cultura a Sent. Las fotografias muossan elemaints s-chaffits da la natüra sur il cunfin dal god. Quellas muossan gravas, gondas e chejels da chaltschinatsch chi domineschan las cuntradas muntagnardas. Husen ha il böt da muossar fuormas e structuras creadas tras las forzas da la natüra. L'exposiziun es averta amo fin als 5 da marz.

➢ PAGINA 7

Act commemorativ a Razén

Entschatta dallas festivitads el Plaun

■ **(anr/abc) Dapi 200 onns ein ils habitonts dil Plaun liberai dalla dieschma.** Ils 19 da schaner 1819 ha l'Austria surdau al cantun Grischun ufficialmein il Signeradi da Razén. Sonda ei stau igl act commemorativ el casti da Razén. Sonda vargada, exact sil gi, ha il comite aviert las festivitads giubilaras da 200 onns dapi la surdada dil Signeradi da Razén al cantun Grischun. Igl act simbolic ei staus el casti da Razén en preschientscha da rodund 30 hosps. Dapi 1958 s'auda il casti da Razén allas Ovras da Domat. L'acziunara principala dalla Ems Chemia, *Magdalena Martullo*, procura che hosps specials sesentan bein e ch'ins sa habitar en quei casti. Alla fiasta centenara dil Signeradi da Razén ha il president dall'uniun purtadra, *Pierino Casutt*, beneventau era il descendent dil davos administratur Georg von Toggenburg. *Friedrich von Toggenburg*, miedi-specialist a Buchs/Sogn Gagl, ha surdau simbolicamein la clav dil casti als representants dil cantun Grischun ed a Magdalena Martullo.

➢ PAGINA 3

Il casti da Razén ei staus duront tschentaners sedia da baruns, castellans ed administraturs. 323 onns, da 1497 tochen 1819, ha il Signeradi s'udiu all'Austria.

FOTO A. BEELI